

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 13 februari 1923 kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande tiden för Kalmar läns norra landstings lagtima möte.

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft motionerna nr 76 i första kammaren av herr *Rune* m. fl. samt nr 83 i andra kammaren av herr *Carlsson* i Solberga m. fl., i vilka motioner föreslagits, att riksdagen måtte besluta, »att uti förordningen om landsting den ändring måtte vidtagas, att Kalmar läns norra landsting skall sammanträda andra måndagen i september i stället för första måndagen i sagda månad».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt 17 § i landstingsförordningen i dess ursprungliga lydelse skulle landstingen det år, förordningen trädde i kraft, sammanträda den tredje måndagen i september månad »och sedermera varje år den måndag i samma månad som landstinget en gång för alla därtill bestämmer». Enligt lag den 27 maj 1910 ändrades detta stadgande därhän, att landstingen skulle sammanträda antingen den andra eller den tredje måndagen i september månad, efter av vederbörande landsting en gång för alla fattat beslut. Slutligen erhöll genom lag den 19 juni 1919, som i denna del trätt i kraft den 1 januari 1922, ifrågavarande paragraf sin nu gällande lydelse, enligt vilken alla landsting skola sammanträda första måndagen i september månad. Härutinnan föreslogs i motion vid fjolårets riksdag den ändring, att Kalmar läns norra landsting skulle sammanträda den andra måndagen i september, detta huvudsakligen i syfte att möjliggöra för landshövdingen i Kalmar län att närvara vid båda de i länet befintliga landstingens sammanträden. Avstyrkt av konstitutionsutskottet (i dess utlåtande nr 4) blev motionen av kamrarna avslagen.

I förevarande motioner upprepas det sålunda avslagna yrkandet, därvid motionärerna särskilt anfört, att Kalmar läns norra landsting vid 1922 års

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 5 saml. 4 häft. (Nr 9).

lagtima möte enhälligt beslutat att uttala sig för att landstingets sammanträde bestämdes till den andra måndagen i september samt att anmoda riksdagsmännen uti landstingsområdet att i riksdagen väcka motion om sådan ändring uti förordningen om landsting.

Då den nu gällande ordningen med avseende å tiden för landstingens ordinarie möten — den ordning, från vilken motionärerna önska visst undantag — genom beslut vid 1919 års riksdag genomfördes, föranleddes detta i första hand av införandet av en gemensam valdag för landstingsmanna- och andrakammarval. Det ansågs olämpligt, att denna valdag komme att inträffa alltför nära tiden för landstingssammanträdena; med hänsyn härtill förlades sistnämnda sammanträden utan undantag till första måndagen i september månad, i följd varav nära två veckor, undantagsvis tre, förflyta mellan sammanträdesdagen och valdagen. Ett ytterligare motiv för att fastställa den första måndagen i september månad såsom sammanträdesdag utgjordes av önskemålet, att vederbörande debiteringsförrättare så tidigt som möjligt måtte erhålla den för uppbördsbokens upprättande erforderliga uppgiften om av landstinget beslutad landstingsskatt.

De skäl, som sålunda vid reformens genomförande voro avgörande, äga enligt utskottets mening alltjämt full giltighet. Men även andra omständigheter tala för att ej utan starka skäl avvika från den 1919 genomförda ordningen. Det torde sålunda ur vissa praktiska synpunkter få anses som en fördel, att samtliga rikets landsting äro på en gång samlade. Fördelarna därav ligga i öppen dag, vad angår de fall, då flere landsting jämlikt lagen den 13 juni 1919 sammanslutit sig till kommunalförbund för handhavande av vissa kommunala förvaltningsuppgifter. Dylika förbund hava redan i några fall kommit till stånd, och det förefaller antagligt att detta framdeles i ännu större omfattning kommer att bliva förhållandet. Där så sker, är det tydligtvis vid förhandlingar om förbundets angelägenheter en ej oväsentlig fördel, att de sammanslutna landstingen äro på en gång samlade. — Vid anordnande, jämlikt § 6 mom. 3 av lagen om val till riksdagen, av sådana val till första kammaren, vari ledamöter av flere landsting deltaga, torde det likaledes vara en given fördel, att landstingen samtidigt hava sina möten.

Utskottet vill icke göra gällande, att de skäl, som sålunda anförts till stöd för den sedan förlidet år gällande anordningen, äro av den styrka, att åt dem bör tillmätas avgörande vikt även gentemot allvarliga olägenheter, som i ett eller annat fall skulle kunna befinnas förenade med densamma.

Men utskottet kan icke finna ådagalagt, att sådana olägenheter i nu förevarande fall skulle vara för handen.

Såsom skäl för sitt yrkande hava motionärerna allenast anfört, att den gemensamma sammanträdestiden skulle medföra hinder för landshövdingen i länet att närvara vid båda landstingens sammanträden.

Givetvis kunna i detta hänseende vissa olägenheter uppstå. I regel torde det väl dock knappast vara förenat med oöverkomliga svårigheter för vederbörande landshövding att i viss utsträckning följa båda landstingens förhandlingar, oaktat de försiggå samtidigt. Och i den mån närvaro av en länsstyrelsens representant samma dag påkallas i båda landstingen, erbjuder, såsom utskottet redan vid fjolårets riksdag framhöll, det i 17 § landstingsförordningen intagna stadgandet om ersättare för landshövdingen i allt fall en lösning av svårigheterna. Vad motionärerna anfört om sistberörda stadgandes innebörd — att det nämligen tillkommit med avseende allenast å tillfälliga hinder genom sjukdom o. s. v., ej med avsikt att i regel en ersättare skulle representera länsstyrelsen — har icke rubbat utskottets övertygelse om dess tillämplighet i förevarande fall. Utskottet finner nämligen icke ådagalagt, att ett avslag å motionen ovillkorligen skulle föranleda, att länsstyrelsen »i regel» skulle komma att i ettdera av landstingen företrädas av annan än landshövdingen.

Enligt vad utskottet har sig bekant, lära de sakkunniga, som inom den närmaste framtiden torde komma att avgiva utlåtande om revision av landstingsförordningen, föreslå den ändring i berörda stadgande, att vid förfall för landshövdingen länsstyrelsen icke ovillkorligen skall företrädas av dess i tjänsten äldste ledamot, utan till ersättare må kunna utses annan av dess ledamöter. Om en sådan ändring genomföres, och möjlighet sålunda öppnas att utse den, utan avseende å tjänsteåldern, lämpligaste ledamoten av länsstyrelsen till landshövdingens ersättare, minskas yttermera de olägenheter, som möjligen skulle kunna anses förenade med den nu gällande ordningen.

Vid sådant förhållande kan enligt utskottets mening icke tillerkännas avgörande betydelse åt den omständigheten, att önskemålet om skilda sammanträdestider, vilket tidigare, på sätt av utskottets utlåtande vid fjolårets riksdag framgår, under en lång följd av år ej framträtt, numera med styrka gjort sig gällande inom vederbörande landsting.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

Konstitutionsutskottets utlåtande Nr 9.

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 februari 1923.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.

Närvarande: herrar *Clason, Strömberg, Hellberg, Thulén, G. W. Hansson**, *von Geijer, Lyberg, P. J. Gustafsson**, *E. B. Andersson, Vrang, Magnusson* i Tumhult, *Vennerström, Nilsson* i Antnäs*, *K. A. Westman, Bäckström**, *Starbäck, Andersson* i Igelboda, *Fast, Sehlén** och *Jensen*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
